

BARACK OBAMA

PĂMÂNTUL FĂGĂDUINȚEI

Traducere din limba engleză
DIANA POPESCU MARIN

LITERA

București
2020

CUPRINS

<i>Prefață</i>	13
Partea întâi. PARIUL	19
Partea a doua. YES WE CAN	107
Partea a treia. RENEGATUL	245
Partea a patra. PENTRU O CAUZĂ DREAPTĂ	389
Partea a cincea. LUMEA AȘA CUM ESTE	499
Partea a șasea. ÎN BUTOI	601
Partea a șaptea. PE SÂRMĂ	715
<i>Mulțumiri</i>	805
<i>Credite foto</i>	809

PARTEA ÎNTÂI

PARIUL

CAPITOLUL I

Dintre toate elementele care compun Casa Albă – încăperi, coridoare sau puncte de referință – cel mai mult am îndrăgit Colonada Vestică.

Vreme de opt ani, fiecare zi a mea a început și s-a sfârșit cu o „navetă” în aer liber, timp de un minut, cât traversam Colonada de acasă până la birou și înapoi. Acolo, iarna, simțeam prima suflare aspră a gerului, iar, vara, prima mângâiere a arșitei; era locul în care îmi puneam ordine în gânduri, treceam în revistă întâlnirile la care urma să particip, stabilindu-mi argumentele pentru membrii mai sceptici ai Congresului sau pentru alegătorii nerăbdători, sau mă pregăteam sufletește pentru vreo decizie anume ori vreo criză în desfășurare.

La începuturile sale, Casa Albă reunea în aceeași clădire birourile demnitarilor și reședința familiei prezidențiale, iar Colonada Vestică era o simplă alee care ducea spre grajdurile cailor. Dar când Teddy Roosevelt a devenit președinte, a decis că o singură clădire nu era suficient de încăpătoare pentru personalul său, cei șase copii neastâmpărați și sănătatea lui mintală. El a cerut să fie construită ceea ce avea să devină Aripa de Vest și Biroul Oval, iar în decadele care s-au scurs de atunci și sub administrațiile care s-au succedat, s-a conturat configurația actuală a Colonadei: o acoladă deschisă spre Rose Garden (Grădina cu Trandafiri), de la nord la vest – cu un zid masiv, sobru, în partea de nord, decorat doar cu ferestre în formă de semilună; iar la vest, coloane albe impunătoare, ca într-o gardă de onoare care străjuiește culoarul de trecere.

În general, merg încet – cu pasul unui hawaiian autentic, cum îi place lui Michelle să spună, uneori marcat de un strop de nerăbdare.

Totuși, când traversam Colanada mergeam diferit, conștient de încărcătura istorică a locului și de a celor dinaintea mea. Pasul mi se mărea parcă, iar ritmul se înviora, în zgomotul pantofilor mei călcând pe piatră, însoțit de ecoul pașilor gârzii de corp care mă urma la câțiva metri. Când ajungeam pe rampa de la capătul vestic al Colanadei (o moștenire rămasă de pe vremea lui FDR și al scaunului său cu roțile – mi-l și imaginez zâmbind, cu bărbia înaintea, cu țigaretul între dinți, făcând eforturi să urce rampa), îi făceam semn cu mâna agentului de pază în uniformă aflat dincolo de ușa de sticlă. Uneori agentul de pază trebuia să tempereze entuziasmul vreunui grup de vizitatori luați prin surprindere de apariția mea. Dacă aveam timp, mă opream să le strâng mâna și să îi întreb de unde sunt. De obicei însă, făceam stânga pe lângă peretele exterior al Biroului Cabinetului și mă strecuram prin ușa laterală a Biroului Oval, ca să îmi salut stafful personal, să îmi iau agenda cu programul zilei și o ceașcă cu ceai fierbinte, pentru ca apoi să mă apuc de lucru.

De câteva ori pe săptămână, ieșeam pe colonadă și îi vedeam pe îngrijitori, toți angajați ai National Park Service (Administrația Națională a Parcurilor), care lucrau în Rose Garden. În general erau bărbați mai în vârstă, îmbrăcați în uniforme kaki, purtând uneori șepci asortate pentru a se feri de soare sau, dacă era frig, pufoaice groase. Dacă nu eram în întârziere, mă opream să îi laud pentru plantele recent plantate sau să întreb de pagubele provocate de furtuna iscată în noaptea precedentă, iar ei îmi povesteau despre munca lor cu mândrie discretă. Oamenii aceștia vorbeau foarte puțin; chiar și între ei comunicau doar prin gesturi sau mișcări ale capului, fiecare păstrându-și concentrarea asupra a ceea ce avea de făcut, dar mișcându-se împreună cu ceilalți într-un fel de grație sincronizată. Unul dintre cei mai în vârstă, un bărbat de culoare, înalt, cu obraji supti și pe care îl chema Ed Thomas, lucra deja de 40 de ani la Casa Albă. Când l-am întâlnit prima oară, a scos din buzunarul de la piept o cârpă cu care s-a șters de pământ înaintea de a-mi strânge mâna. Mâna lui, acoperită de vene groase și noduri precum rădăcinile unui copac, a cuprins-o pe a mea. L-am întrebat cât intenționa să mai lucreze la Casa Albă și când avea de gând să se pensioneze.

„Nu știu, domnule președinte“, mi-a răspuns. „Îmi place să muncesc. Mă cam dor încheieturile. Dar cred că o să mai rămân cât sunteți dumneavoastră aici. Să fiu sigur că grădina arată cum se cuvine.“

Doamne, cum arăta grădina aceea! Magnolii umbroase în fiecare colț; garduri vii bogate și de un verde aprins; meri cu coroana perfect

tunsă. Florile, sădite în serele aflate la câteva mile depărtare, erau într-o permanentă explozie de culori – în nuanțe de roșu, și galben, și roz, și violet; primăvara, lalelele creșteau înghesuindu-se în mănunchiuri, cu capetele îndreptate spre soare; vara, vanilia sălbatică de culoarea lavandei, și mușcatele, și crinii; toamna, crizantemele, margaretele și florile de câmp. Însă întotdeauna, ici și colo, puteai vedea trandafiri, de obicei roșii, uneori galbeni sau albi, toți înfloriți.

De fiecare dată când traversam colonada sau mă uitam pe fereastra Biroului Oval vedeam rezultatul străduinței bărbaților și femeilor care lucrau în spațiul exterior. Ei îmi aminteau de micul tablou al pictorului Norman Rockwell, pe care îl țineam pe perete lângă portretul lui George Washington, chiar deasupra unui bust înfățișându-l pe Dr. King: cinci siluete minuscule, fiecare cu pielea de altă culoare, lucrători în salopete și combinezoane, toți atârănând de frânghii, pe fundalul unui cer de un albastru de cristal, lustruind lampa Statuiei Libertății. Oamenii din tablou, lucrătorii din grădină – toți erau niște gardieni, mă gândeam, monahi tăcuți ai unui ordin discret și solemn. Îmi spuneam că trebuie să muncesc la fel de mult și să fiu la fel de atent în activitatea mea ca oamenii aceia.

Odată cu trecerea timpului, ieșirile mele de-a lungul Colonadei se încărcau cu amintiri. Mă refer, desigur, la evenimentele publice de amploare – declarații făcute în fața unui regiment de reporteri, conferințe de presă alături de alți președinți de state. Dar și la momentele la care foarte puțini oameni erau martori – Malia și Sasha întrecându-se în fugă spre a mă întâmpina în vizitele lor neanunțate de după-amiază, sau câinii noștri, Bo și Sunny, țopăind și afundându-se atât de mult în zăpădă, încât blana de sub bot li se umplea de țurțuri; un meci de fotbal într-o zi însoțită de toamnă sau o discuție de îmbărbătare cu vreun angajat care avea o problemă personală.

Astfel de imagini îmi reveneau în minte din când în când, întrerupând șirul anumitor calcule sau gânduri care mă preocupau. Îmi reaminteau de trecerea timpului, așa încât uneori mă năpădea sentimentul de dor și tânjeam să pot da timpul înapoi și să o iau de la capăt. Acest lucru nu era posibil în timpul plimbării mele de dimineață spre birou. La momentul respectiv acele ceasornicului nu se roteau decât înainte; sarcinile zilei mă așteptau, iar eu nu mă puteam gândi la nimic altceva.

Noaptea însă totul căpăta alte nuanțe. În drumul meu de seară spre reședință, ținând în mână o mapă plină cu documente importante, încercam să încetinesc ritmul, iar uneori chiar mă opream. Trăgeam în piept aerul impregnat cu mirosul pământului, al ierbi

proaspăt tunse și al polenului, ascultam vântul sau ritmul ploii. Alteori priveam coloanele și statura impunătoare a Casei Albe, puternic luminată și cu drapelul fluturând pe acoperiș sau contemplam de la distanță Monumentul Washington, care străpungea cerul încărcat de stele și luminat de lună, străbătut din când în când de luminițele de avertizare ale vreunui avion cu reacție.

În astfel de clipe priveam în jur și mă gândeam la drumul neobișnuit și la ideea care mă aduseseră în acest loc. Nu provin dintr-o familie de politicieni. Bunicii mei materni veneau din Vestul Mijlociu, din strămoși cu sânge scoțian și irlandez. Se poate spune că erau liberali, dacă e să judecăm după standardele perioadei de recesiune din orașelele din Kansas în care s-au născut, mereu la zi cu tot ceea ce apărea în presă. „Asta înseamnă să fii un cetățean bine informat“, îmi spunea bunica, alintată de toți Toot (prescurtare de la Tutu, cuvânt care înseamnă „bunică“ în Hawaii), privindu-mă pe deasupra ziarului ei de dimineață *Honolulu Advertiser*. Nici ea, nici bunicul meu nu aveau anume înclinații ideologice sau partizane, dincolo de ceea ce considerau ei a fi bun-simț. Erau preocupați de muncă – bunica mea era vicepreședinte al diviziei de garanții pentru împrumuturi la o bancă locală, iar bunicul era comis-voiajor și se ocupa cu vânzarea de asigurări de viață, de achitarea facturilor și de micile distracții pe care viața le oferea.

Trăiau în Oahu, o insulă unde nimic nu părea a fi urgent. După ani de zile petrecuți fie prin Oklahoma, fie prin Texas sau prin Washington, s-au mutat în Hawaii, în 1960, la un an după ce acesta a fost declarat stat american. De-acum, între ei și manifestațiile și protestele de pe continent se întindea un ocean. Îmi amintesc că singura conversație pe teme politice pe care bunicii mei au avut-o când încă eram copil a avut legătură cu un bar de pe plajă: primarul orașului Honolulu dărmase taverna preferată a bunicului meu pentru a reface plaja de la celălalt capăt al cartierului Waikiki.

Bunicul nu l-a iertat niciodată pentru asta.

Mama mea, Ann Dunham, nu le-a semănat bunicilor, a fost un om cu păreri ferme. Singurul copil la părinți, mama s-a răzvrătit împotriva convențiilor impuse în liceu – citea poezi franceze boemi și autori francezi existențialiști, și dispărea cu zilele de-acasă fără să spună nimănui unde era, călătorind împreună cu o prietenă în San Francisco. În copilărie o auzeam vorbind despre marșuri pentru drepturile civile, despre cum vedea ea Războiul din Vietnam ca pe un demers nechibzuit și dezastruos; și mai vorbea despre mișcarea de emancipare a femeilor (fiind de acord cu

salarii egale pentru femei și bărbați, dar nu neapărat o adeptă a epilatului) și despre războiul declarat sărăciei. Când aveam șase ani și ne-am mutat în Indonezia în casa tatălui meu vitreg, n-a ezitat să-și exprime părerile despre corupția din rândul guvernului („Este furt pe față, Barry“), deși era o practică generală. Peste ani, în vara în care am împlinit 12 ani, am plecat într-o vacanță de o lună, să facem turul Statelor Unite, ocazie cu care a insistat să ne uităm seară de seară la audierile privind Afacerea Watergate, oferindu-ne propriile comentarii pe subiect („Ce pretenții să ai de la un prozelit al lui McCarthy?“).

Nu se concentra doar asupra titlurilor din ziare. Odată, când a aflat că făceam parte dintr-un grup care batjocorea un coleg de la școală, m-a așezat în fața ei, cu buzele schimonosite de dezamăgire.

„Știi ceva, Barry“, mi-a spus ea (acesta era numele meu de alint pe care mama și bunicii îl foloseau în copilăria mea, deseori prescurtat „Bar“, dar pronunțat „Bear“), „există pe lumea asta oameni care se gândesc numai la ei înșiși. Nu le pasă ce li se întâmplă altora, atâta timp cât ei obțin ce vor. Aștia sunt oamenii care îi umilesc pe ceilalți ca să se simtă ei importanți. Dar există și oameni care procedează exact invers, care sunt capabili să își imagineze cum se simt ceilalți și fac în așa fel încât să nu rănească pe nimeni. Deci“, a continuat ea, privindu-mă drept în ochi. „Ce fel de persoană vrei să fii?“

M-am simțit foarte prost. Așa cum și intenționase ea, iar întrebarea m-a urmărit mult timp de-atunci.

Pentru mama lumea era plină de prilejuri de a face educație morală. Dar n-am văzut-o niciodată implicându-se în vreo campanie politică. La fel ca bunicii mei, nu avea încredere în platforme, doctrine, noțiuni absolute, preferând să-și exprime valorile într-o formă mai modestă. „Lumea e complicată, Bar. Tocmai de aceea e interesantă.“ Consternată de războiul din Asia de Sud-Est, avea să-și petreacă aproape toată viața acolo, învățând limba și cultura, dezvoltând programe de microîmprumuturi pentru oamenii nevoiași, cu mult timp înainte ca microcreditul să ajungă la modă în dezvoltarea internațională. Oripilată de rasism, a fost căsătorită nu o dată, ci de două ori, cu bărbați de rase diferite și și-a copleșit ambii copii – amândoi de culoare – cu ceea ce a fost o dragoste inepuizabilă. Exasperată de constrângerile impuse femeilor de către societate, a divorțat pe rând de cei doi bărbați când aceștia au devenit autoritari sau au dezamăgit-o și și-a clădit propria carieră, crescându-și copiii potrivit propriilor standarde de decență și trăindu-și viața exact așa cum și-a dorit.

Pentru mama, aspectul personal era cu adevărat politic – deși nu a făcut un motto din asta.

Asta nu înseamnă că nu avea ambiții în privința fiului ei. Dimpotrivă. În ciuda dificultăților financiare, mama și bunicii m-au înscris la Punahou, cel mai bun liceu din Hawaii. Și nu le-a trecut niciodată prin cap că nu voi merge mai departe, la facultate. Dar nimeni din familie nu mi-a sugerat vreodată că aș putea deține cândva o funcție publică. Dacă ar fi fost după mama, probabil că i-ar fi plăcut să mă vadă în fruntea vreunei instituții filantropice, cum este, de pildă, Fundația Ford. Bunicilor mei le-ar fi plăcut să devin judecător sau un avocat celebru de talia lui Perry Mason.

„Ar face bine să-și folosească inteligența cum se cuvine“, obișnuia să spună bunicul.

Și fiindcă nu mi-am cunoscut tatăl, nici nu se punea problema ca el să aibă vreun cuvânt de spus. Am înțeles că lucrase pentru guvernul kenyan o vreme, iar când am împlinit zece ani a venit din Kenya să petreacă o lună cu noi în Honolulu. A fost prima și ultima oară când l-am văzut; după aceea, singurele vești de la el soseau sub forma unor scrisori, așternute pe hârtie subțire de culoare albastru-deschis, frumos împăturită, dar fără plic. „Aud de la mama ta că ți-ar plăcea să studiezi arhitectura“, scria într-una dintre scrisori. „Gădesc că e o profesie convenabilă, una pe care o poți practica oriunde în lume.“

Nimic care să mă inspire în mod deosebit.

Cât despre lumea din afara familiei mele – ei bine, pentru ceilalți eram un adolescent departe de a fi un lider în devenire, mai degrabă un student apatic, un jucător de baschet pasionat, dar fără vreun talent deosebit, și un veritabil și neobosit petrecăreț. Nu îmi plăceau simulările politice studențești; n-aveam stofă de cercetaș, deci nu mă interesa programul Eagle Scouts și nici nu m-am înghesuit să fac practică prin birourile vreunui congressman local. În liceu n-am făcut altceva decât să discut cu prietenii despre sport, fete, muzică și cum să mai facem rost de băutură.

Trei dintre acești băieți – Bobby Titcomb, Greg Orme și Mike Ramos – mi-au rămas în continuare printre cei mai apropiați prieteni. Chiar și acum râdem ore întregi rememorând întâmplări din tinerețea noastră irosită. Peste ani, aveau să se implice în campaniile mele electorale cu un devotament pentru care le voi fi veșnic recunoscător și devenind cel puțin la fel de pricepuți ca oricare membru din echipa MSNBC când era cazul să-mi protejeze reputația.

Respect pentru oameni și țări

Au existat situații în timpul mandatelor mele – după ce mă urmăreau vorbind unui public numeros, de pildă, sau primind salutul însuflețit al tinerilor pușcași marini în timpul vreunei vizite la o bază militară – când am citit pe chipurile lor uimire în timp ce încercau să suprapună imaginea de acum a bărbatului grizonant, la costum și cravată, cu cea a adolescentului imberb pe care îl cunoscuseră cândva.

„Chiar el să fie?“, își spuneau probabil în sinea lor. „Cum naiba a ajuns aici?“

Îmi amintesc că eram în liceu când am început să pun întrebări – despre absența tatălui meu și despre alegerile mamei mele; despre faptul că trăiam într-un loc în care prea puțini oameni arătau ca mine. Multe din întrebările mele erau legate de rasă: De ce jucau negrii baschet, dar nu antrenau? Ce a vrut să spună o colegă de școală când mi-a spus că nu mă privea ca pe un negru? De ce erau toți negrii din filmele din seria Dirty Harry niște cuțitari smintiți, cu excepția unuia – partenerul, evident – care sfârșea mereu prin a fi ucis?

Nu eram însă preocupat doar de aspectele legate de rasă. Am crescut în Indonezia și am fost martor la prăpastia dintre elitele bogate și masele care trăiau în sărăcie lucie, deci am avut conștiința nativă a tensiunilor tribale din țara tatălui meu – a urii dintre cei care la suprafață par să semene. Am asistat zi de zi la cât de strâmtorată era existența bunicilor mei, care-și alinau dezamăgirile fie în fața televizorului, cu un pahar de tărie, fie cumpărându-și vreun aparat electrocasnic ori o mașină nouă. Mama și-a plătit din plin libertatea intelectuală luptându-se constant cu neajunsuri financiare și, din când în când, cu haosul din viața ei personală. Aveam ochiul format în ce privește ierarhiile deloc subtile dintre colegii mei de liceu, stabilite în principal în funcție de cât de consistente erau averile părinților lor. Și mai exista și dovada grăitoare și îngrijorătoare a faptului că, în ciuda teoriilor pe care mi le ținea mama, bătașii, trișorii și laudăroșii păreau să se descurce destul de bine, în timp ce oamenii pe care ea îi considera cumsecade și decenti păreau a fi păcăliți de prea multe ori.

Toate acestea au creat în mine o mare confuzie. Era ca și cum, datorită bizareriei descendenței mele și a lumilor în care trăiam, aș fi venit de pretutindeni și de nicăieri în același timp, ca într-o combinație nereușită de piese, ca un ornitorinc sau vreo creatură imaginară, izolat într-un habitat fragil și cu o apartenență îndoielnică.

Respect pe Simțeam, fără să înțeleg de ce sau cum, că dacă nu mă adun și nu îmi stabilesc o anumită traiectorie în viață, voi ajunge să trăiesc singur.

Nu am vorbit cu nimeni despre asta, nici cu prietenii, nici cu familia. Nu am vrut să îi rănesc sau să ies în evidență mai mult decât o făcusem deja.

Dar mi-am găsit refugiul în cărți. Mama mi-a transmis de când eram foarte mic dragostea pentru lectură – soluția la care apela de câte ori mă văitam că mă plictisesc sau când nu și-a putut permite să mă înscrie la Școala Internațională din Indonezia sau chiar și când mergeam cu ea la birou pentru că nu-și permitea să plătească o bonă.

„Du-te și citește o carte”, îmi spunea. „Pe urmă vino și povestește-mi ce ai învățat.”

Au fost câțiva ani în care am locuit cu bunicii mei în Hawaii, în timp ce mama și-a continuat activitatea în Indonezia și s-a ocupat de educația surorii mele mai mici, Maya. Fără cicăleala ei, nu prea mi-am dat silința la școală, după cum o dovedesc și notele mele. Apoi, prin clasa a zecea, situația s-a schimbat. Îmi amintesc că m-am dus cu bunicii mei într-o piață de vechituri de pe lângă Central Union Church, vizavi de apartamentul în care locuiam și m-am oprit în fața unui coș plin cu cărți vechi. Și am început să iau de acolo titluri care mi se păreau atrăgătoare sau îmi sunau cunoscute – cărți de Ralph Ellison și Langston Hughes, Robert Penn Warren și Dostoievski, D.H. Lawrence și Ralph Waldo Emerson. Bunicul, care pusese ochii pe un set de crose de golf uzate, s-a uitat nedumerit la mine când am apărut lângă el cu o cutie plină cu cărți.

„Ai de gând să-ți deschizi o librărie?”

Bunica l-a apostrofat, considerând interesul meu brusc pentru literatură absolut admirabil. Cu eternul ei simț practic, mi-a sugerat să-mi termin mai întâi temele pentru acasă și abia apoi să mă apuc de citit *Crimă și pedeapsă*.

Am citit toate acele cărți, uneori târziu, după ce mă întorceam de la antrenamentele de baschet și dădeam pe gât un bax de bere cu prietenii mei, sau după ce făceam *bodysurfing* sâmbăta după-amiaza și mă strecuram în rabla bunicului meu, un Ford Granada, înfășurat la mijloc cu un prosop, ca să nu ud tapițeria. Când am terminat primul set de cărți, m-am dus prin alte târguri de vechituri, în căutarea altor titluri. Înțelegeam foarte puțin din ceea ce citeam; încercuiam cu creionul cuvintele necunoscute ca să le pot căuta apoi în dicționar, dar eram mai puțin preocupat de aspectul fonetic – trecusem de 20 de ani și cunoșteam înțelesul multor cuvinte pe care nu știam totuși să le pronunț. Nu aveam

Respect un sistem anume, nici un tipar sau un ritm pe care să le urmez. Eram ca un tânăr tinichigiu în garajul părinților săi, punând laolaltă tuburi catodice vechi, și șuruburi, și cabluri desfăcute, fără să mă gândesc prea mult la ceea ce voi face cu ele, convins totuși că îmi voi dovedi îndemânarea odată ce îmi voi lămuri chemarea.

Interesul meu față de cărți explică probabil de ce nu numai că am supraviețuit liceului, dar am intrat la Occidental College în 1979 cu un bagaj subțire, dar consistent de cunoștințe politice și cu o serie de păreri necoapte pe care le împărtășeam colegilor de cămin seara târziu.

Privind în urmă, îmi dau seama cât de stânjenitor e să recunosc faptul că, în primii doi ani de facultate, curiozitatea mea intelectuală s-a suprapus cu interesul față de anumite femei pe care încercam să le agăț; citeam Marx și Marcuse ca să am ce discuta cu socialista cu picioare interminabile care locuia în căminul meu; Fanon și Gwendolyn Brooks ca s-o impresionez pe studenta de la sociologie cu pielea catifelată care nici nu mă băga în seamă; Foucault și Virginia Woolf pentru bisexuala grațioasă care se îmbrăca aproape întotdeauna în negru. Numai că pseudo-intelectualismul meu s-a dovedit inutil ca strategie de cucerire a fetelor; am avut parte de câteva prietenii pline de afecțiune, dar platonice.

Chiar și așa, acele eforturi împiedicate au servit la ceva. În mintea mea începuse să se contureze ceva ce semăna cu o anume viziune asupra lumii. De mare ajutor mi-au fost câțiva profesori care mi-au tolerat stilul îndoielnic de a studia și pretențiile de june necopt. M-au ajutat foarte mult câțiva studenți din anii mai mari – copii de culoare din centrul orașului, copii albi veniți din orașele de provincie, care munciseră din greu să ajungă la facultate, tineri din prima generație de hispano-americani, studenți din Pakistan și India sau din țări africane aflate în pragul haosului. Ei știau ce vor de la viață; când luau cuvântul la vreun curs, părerile lor se bazau pe realitățile din comunitățile din care proveneau și pe conflicte reale. „Iată ce înseamnă reducerile bugetare din comunitatea mea.“ „Să vă spun câte ceva despre școala mea înainte ca voi să vă plângeți de acțiune asertivă.“ „Primul Amendament este grozav, dar de ce nu spune guvernul Statelor Unite nimic despre deținuții politici din țara mea?“

Cei doi ani petrecuți la Occidental au reprezentat zorii deșteptării mele politice. Dar asta nu însemna că eu chiar credeam în politică. Cu câteva excepții, tot ceea ce vedeam la politicieni mi se părea

Respect p dubios: părul spilcuit, aranjat cu uscătorul, rânjete de hiene – niște personaje anoste care se autopromovau pe la televizor în timp ce, în spatele ușilor închise, acceptau favoruri din partea corporațiilor și tot felul de alte stimulente financiare. Erau actori într-un joc aranjat, îmi spuneam, și nu voiam să fac parte din lumea lor.

Ceea ce mi-a atras atenția a fost un lucru mai complex și mai puțin convențional – nu campaniile politice, ci mișcările sociale, unde oamenii se uneau pentru a obține o schimbare. Am studiat mișcarea sufragetelor și organizarea timpurie a muncii, am învățat despre Gandhi și Lech Walesa și despre Congresul Național African. Cel mai mult m-au impresionat liderii tineri ai mișcărilor pentru drepturile civile – nu doar Martin Luther King, dar și John Lewis și Bob Moses, Fannie Lou Hammer și Diane Nash. Am văzut în eforturile lor eroice – mersul din ușă în ușă pentru a aduna semnăturile alegătorilor, conversațiile de la om la om la cantinele sociale, marșurile în ritm de imnuri închinat libertății – am văzut în acestea posibilitatea de a pune în practică valorile pe care le-am învățat de la mama; și anume cum poți consolida puterea, nu prin umilirea oamenilor, ci prin încurajarea acestora. Aceasta era adevărata democrație în acțiune – democrația nu ca un dar primit de sus sau ca împărțire a prăzii între grupuri de interese, ci democrația ca drept câștigat, într-un efort comun. Rezultatul nu a fost doar o schimbare a condițiilor materiale, dar și adoptarea unui sentiment de demnitate de către oameni și comunități, o legătură între cei ce fuseseră cândva dezbinați.

Am decis că acesta era un ideal demn de urmat. Trebuia doar să mă concentrez. După anul doi de facultate m-am transferat la Universitatea Columbia, sperând într-un nou început. În cei trei ani petrecuți la New York am fost practic captiv în apartamente dărăpănate, departe de vechii mei prieteni și de obiceiurile proaste, am trăit ca un călugăr – am citit, am scris, am umplut jurnale întregi și rareori mai ieșeam la câte o petrecere sau aveam parte de o cină caldă. M-am pierdut în propriul univers, frământat de întrebări care se înlănțuiau în sfera preocupărilor mele. De ce anumite mișcări aveau succes în timp ce altele eșuau? Să fi fost oare un semn al succesului faptul că fragmente dintr-o cauză erau asimilate de politicile convenționale sau era acesta un semn că respectivele cauze fuseseră furate de la cei ce le inițiaseră? Când devenea acceptabil compromisul și când devenea acesta sinonim cu trădarea, dar mai ales cum să faci diferența între cele două ipostaze?

Ah, cât eram de onest atunci – cât de neînfricat și de lipsit de simțul umorului! Când citesc jurnalele din acea perioadă simt o